

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสถานภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทางด้านสื่อการสอนของบรรดาโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการวิจัย และเพื่อศึกษาถึงประสพการณ์เกี่ยวกับการใช้บริการในหน่วยโสตทัศนศึกษาของบรรดาคณาจารย์ ตลอดจนวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการในด้านต่าง ๆ ที่ศูนย์สื่อการศึกษาควรจัดให้แก่บรรดาคณาจารย์ในระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประชากร คืออาจารย์ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาในโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา จำนวน ๓ โรงเรียน คือ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และโรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒประสานมิตร จำนวนทั้งสิ้น ๑๓๔ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ของ NORMAN H. NIE AND OTHERS¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Norman H. Nie and others, SPSS: Statistical Package for the

สรุปผลการวิจัย

๑. สถานภาพงานโสตทัศนศึกษา

อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานโสตทัศนศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่และการจัดดำเนินงานโสตทัศนศึกษา พบว่าเป็นปัญหาในด้านสถานที่ตั้งของห้องโสตทัศนศึกษาไม่สะดวกในการใช้บริการ ขาดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบและดำเนินงาน สภาพห้องเรียนขาดความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ และอุปกรณ์การเรียนการสอน กระจัดกระจายไปตามที่ต่าง ๆ ไม่รวมอยู่ในห้องโสตทัศนศึกษา

ปัญหาด้านการบริการให้ยืมโสตทัศนอุปกรณ์ อาจารย์ให้ความเห็นว่ายังเป็นปัญหาเช่นกัน เช่น ขาดคู่มือและระเบียบการวิธีการยืมคืนและการบริการโสตทัศนอุปกรณ์ การบริการให้ยืมวัสดุอุปกรณ์ยังล่าช้า และขาดความสะดวก ไม่มีการจัดทำรายการหรือบอกข่าวเกี่ยวกับแหล่งโสตทัศนอุปกรณ์จากแหล่งภายนอกสถาบันไว้ให้พิจารณาเท่าที่ควร และพบว่าเป็นปัญหามากในด้านนี้ก็คือ โสตทัศนอุปกรณ์ชำรุดมาก และมีน้อยไม่พอกับความต้องการ

ปัญหาด้านการผลิตซ่อมบำรุงและบริการด้านการเรียนการสอน พบว่าเป็นปัญหา แต่ก็ยังไม่อยู่ในขั้นเป็นปัญหาอย่างมาก ซึ่งเรียงลำดับปัญหาจากมากไปน้อยดังนี้ ทางโรงเรียนไม่มีผู้ค้นคว้าเกี่ยวกับโสตทัศนอุปกรณ์ใหม่ ๆ อาจารย์อยากผลิตวัสดุอุปกรณ์เองแต่ขาดเครื่องมือในการผลิต ทางโรงเรียนไม่เคยมีการอบรมทางโสตทัศนศึกษา อาจารย์ไม่ได้รับบริการในการผลิตอุปกรณ์การสอนเท่าที่ควร ขาดเจ้าหน้าที่ช่วย เทลีสอนแนะนำ เกี่ยวกับการผลิตและใช้โสตทัศนอุปกรณ์ ไม่มีสถานที่พอที่จะให้อาจารย์ได้ทำอุปกรณ์การสอนเองบ้าง อาจารย์ต้องรับผิดชอบเมื่อทำอุปกรณ์ชำรุด อาจารย์ไม่ได้รับบริการด้านการฉายภาพยนตร์ ฉายสไลด์ เท่าที่ควร

๒. สถานภาพเกี่ยวกับโสตทัศนวัสดุ

ในส่วนที่เกี่ยวกับโสตทัศนวัสดุ โดยทั่วไปของโรงเรียนมีอยู่ปานกลางในประเภท เครื่องมือโสตทัศนอุปกรณ์ แต่ก็ยังไม่พอกับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ ได้แก่ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ วิทยุ เทปคาเซ็ท เครื่องเล่นจานเสียง ฯลฯ และโสตทัศนอุปกรณ์ประเภทนี้ที่ยังขาดอยู่ทั้ง ๓ โรงเรียนก็คือ เครื่องฉายภาพจุลทัศน์ เครื่องเทปบันทึกภาพ เครื่องส่งโทรทัศน์วงจรปิด และมีบางโรงเรียนที่ขาดโสตทัศนอุปกรณ์เหล่านี้ ได้แก่ เครื่องฉายภาพทึบ เครื่องฉายภาพยนตร์ ๘ ม.ม. फिल्मภาพยนตร์ ๑๖ ม.ม. และ ๘ ม.ม. ส่วนประเภทเทคโนโลยีอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ทางโรงเรียนยังขาดอยู่และต้องการ เช่น เครื่องปรุกระดาษไข เครื่องถ่ายเอกสาร ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการศูนย์การเรียน อาจารย์และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรจัดซ่อมบำรุงอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี จัดซื้อโสตทัศนอุปกรณ์ใหม่ ๆ มาใช้ และควรมีผู้ดูแลรักษารับผิดชอบโดยเฉพาะ และโสตทัศนอุปกรณ์ควรรวมอยู่ในศูนย์สื่อการศึกษา ไม่ควรกระจัดกระจายไปตามที่ต่าง ๆ

๓. ความต้องการการใช้สื่อการสอนของอาจารย์

ความต้องการใช้สื่อการสอนของบรรดาคณาจารย์ได้แบ่ง เป็นประเภทดังต่อไปนี้

ประเภทภาพประกอบการสอน อยู่ในระดับที่ต้องการใช้บ่อยต้องการมาก เช่น ภาพเขียน ภาพถ่าย ภาพยนตร์ ๑๖ ม.ม. ภาพตัดจากหนังสือและบัตรคำ สื่อการสอนประเภทนี้ที่ใช้มานาน ๆ ครั้ง ได้แก่ फिल्मสตริป และภาพยนตร์ ๘ ม.ม.

ประเภทกระดานและแผ่นป้ายแสดง สื่อการสอนประเภทนี้อาจารย์ให้ความเห็นว่าต้องการใช้บ่อย ๆ ซึ่งได้แก่ กระดานคำ กระดานชอล์ก กระดานผ้าสำลี และกระดานนิเทศ

ประเภทวัสดุอุปกรณ์ลายเส้น อาจารย์ต้องการใช้บ่อย ได้แก่ แผนภูมิ แผนภาพ โปสเตอร์ และแผนที่

ประเภทวัสดุสามมิติ สื่อการสอนประเภทนี้มีทั้งต้องการใช้บ่อยและต้องการใช้นาน ๆ ครั้ง
สื่อการสอนที่อาจารย์ต้องการใช้บ่อยได้แก่ หุ่นจำลอง ของตัวอย่าง ของจริง และนิทรรศการ ส่วน
สื่อการสอนประเภทของล้อแบบ และกระบะทราย อาจารย์ให้ความเห็นว่าต้องการใช้นาน ๆ ครั้ง

ประเภทวัสดุ ที่ต้องการใช้บ่อยได้แก่ เทปบันทึกเสียงแบบม้วน เทปบันทึกเสียงแบบ
คาเซต วิทยุ และต้องการใช้นาน ๆ ครั้งก็คือ แผ่นเสียง

ประเภทเครื่องมือโสตทัศน อาจารย์ต้องการใช้บ่อย ๆ ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ ๑๖ ม.ม.
เครื่องฉายสไลด์ จอฉายภาพ เครื่องขยายเสียง และไมโครโฟน และที่ต้องการใช้นาน ๆ ครั้ง ได้แก่
เครื่องฉายฟิล์มสตริป เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพทาบ เครื่องฉายภาพจุลทัศน์ เครื่องเล่น
จานเสียง เครื่องเทปบันทึกภาพ และเครื่องส่งโทรทัศนวงจรปิด

ประเภทเทคโนโลยีอุปกรณ์อื่น ๆ อาจารย์ให้ความเห็นว่าต้องการใช้บ่อย ได้แก่
เครื่องปรุกระดาษไข เครื่องอัดสำเนา เครื่องถ่ายเอกสาร ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และ
ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ส่วนห้องปฏิบัติการทางภาษาต้องการใช้นาน ๆ ครั้ง

ประเภทกิจกรรมและการเล่น ประเภทนี้อาจารย์ต้องการใช้บ่อย ๆ ได้แก่ การศึกษา
นอกสถานที่ การสาธิต การทดลอง และแสดงละคร การแสดงบทบาท การแสดงหุ่น การสอนเป็นทีม
การสอนแบบเอกัตภาพ การสอนแบบศูนย์การเรียน และการสอนแบบโปรแกรม ส่วนกิจกรรมประเภท
การสอนแบบจุลภาค อาจารย์ให้ความเห็นว่าต้องการใช้นาน ๆ ครั้ง

๔. ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา

ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของอาจารย์ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา
อยู่ในระดับสูงต้องการให้มีการจัดดำเนินการศูนย์สื่อการศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ความต้องการในด้านสถานที่และการจัดดำเนินการ

พบว่าอาจารย์ต้องการให้ศูนย์สื่อการศึกษาตั้งอยู่ในอาคารเดียวกับห้องสมุด แต่ควรแยก

เป็นเอกเทศ ไม่รวมอยู่กับห้องสมุด และให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบดำเนินงานโดยตรง มีห้องที่จัดไว้สำหรับใช้โสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนเฉพาะ เช่น ห้องฉายภาพยนตร์ สไลด์ ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน และควรสร้างศูนย์สื่อการศึกษาให้มีที่เก็บโสตทัศนูปกรณ์เป็นสัดส่วน รวมถึงการสอนที่ใช้ในทุกหมวดวิชาไว้ในศูนย์สื่อการศึกษาด้วย

ความต้องการในด้านการบริการให้ยืมโสตทัศนวัสดุ

อาจารย์ให้ความเห็นว่า ต้องการให้มีบริการดังต่อไปนี้เป็นอย่างมาก เช่น มีบริการให้ยืมวัสดุอุปกรณ์และโสตทัศนูปกรณ์อย่างสะดวกรวดเร็ว จัดหาอุปกรณ์การสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้ประกอบการสอนอย่างครบครัน มีการจัดทำรายการเกี่ยวกับแหล่งโสตทัศนวัสดุจากแหล่งภายนอกไว้พิจารณาโดย ทางศูนย์สื่อการศึกษาจะเป็นแหล่งกลางให้กับอาจารย์ มีคู่มือและระเบียบวิธีการยืมคืน และการบริการโสตทัศนูปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่อาจารย์ และมีบริการที่อาจารย์ต้องการมากรองลงมาได้แก่ อาจารย์ไม่ต้องรับผิดชอบด้านการเงินในการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ที่อาจารย์ทำชำรุด และการให้บริการนักเรียนด้านขอยืมโสตทัศนวัสดุได้เอง

ความต้องการในด้านการผลิตและซ่อมบำรุงโสตทัศนวัสดุ

พบว่าอาจารย์ต้องการมาก ได้แก่บริการดังนี้ มีบริการติดต่อประสานงานระหว่างสายวิชาต่าง ๆ ในการผลิตและใช้บริการโสตทัศนูปกรณ์ มีเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการผลิตและการใช้โสตทัศนูปกรณ์และการติดตั้ง เครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์แก่อาจารย์ จัดหาวัสดุต่าง ๆ และสถานที่ไว้เพื่อการผลิตโสตทัศนูปกรณ์ไว้บริการแก่อาจารย์ จะมีเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาผลิตวัสดุอุปกรณ์ตามที่อาจารย์ต้องการ แต่ให้เป็นสมบัติของโรงเรียน และจะมีการจัดบอร์ดประกาศ และแจ้งเกี่ยวกับการผลิตอุปกรณ์ใหม่ ๆ ตลอดจนแจ้งข่าววิทยาการใหม่ ๆ ในวงการโสตทัศนศึกษาให้อาจารย์ทราบ

ความต้องการบริการด้านการเรียนการสอน

อาจารย์ให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริการด้านการเรียนการสอนว่า ต้องการในด้านบริการเหล่านี้มาก เช่น ทางศูนย์สื่อการศึกษาควรติดต่อกับทางสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในการผลิตและการให้บริการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ มีบริการจัดนิทรรศการร่วมกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ให้ความรู้จัดอบรม การใช้วัสดุอุปกรณ์แก่อาจารย์เป็นครั้งคราว ทางศูนย์สื่อการศึกษาจะมีผู้ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการใช้หรือเลือกวัสดุอุปกรณ์ให้ตรงกับความต้องการและความเหมาะสมกับวิชาที่สอน คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก่อาจารย์ในการจัดทำแบบเรียนและจัดห้องเรียนแบบต่างๆ จัดอบรมการจัดนิทรรศการและป้ายนิเทศให้แก่อาจารย์ จัดฉายสไลด์ให้อาจารย์เป็นรายบุคคลเพื่อศึกษาล่วงหน้าก่อนสอนจริง จัดบริการฉายสไลด์และฉายภาพยนตร์เมื่ออาจารย์ทำการสอน บริการฉายภาพยนตร์ในเวลาพักกลางวันทุกวันหรือสัปดาห์ละครั้ง เพื่อให้นักเรียนชมเพื่อการศึกษาและบันเทิง อนุญาตให้นักเรียนเข้ามาศึกษาค้นคว้าตามวิชาที่สนใจจากวัสดุอุปกรณ์นอกเวลาเรียน ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักเรียน เป็นกลุ่ม เกี่ยวกับการใช้วัสดุอุปกรณ์

ข้อเสนอแนะ

- ๑. โรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ เพื่อสนับสนุนงานวัสดุศึกษาในด้านสถานที่การจัดดำเนินงานและควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ไว้บริการอย่างเพียงพอ
- ๒. ควรแก้ไขปัญหาด้านการขาดแคลนเจ้าหน้าที่วัสดุศึกษาโดยตรง โดยการจัดหามาให้เพียงพอ มิใช่ให้อาจารย์ที่สอนมาทำหน้าที่นี้ด้วย
- ๓. ควรพิจารณาจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษาของแต่ละโรงเรียนให้สมบูรณ์ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดหาผลิตและบริการสื่อการสอน ให้กับอาจารย์ในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด
- ๔. ควรมีการวิจัยการจัดศูนย์สื่อการศึกษาภายในโรงเรียนทุก ๑-๒ ปี เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษาทุก ๆ ด้าน

๕: ควรมีการประสานงานติดต่อ แลกเปลี่ยนความรู้ในด้านโสตทัศนศึกษาของแต่ละ
โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนสาธิตระดับประถมด้วยกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ควรทำการวิจัยโครงการจัดศูนย์สหการสื่อการศึกษาสำหรับกลุ่มโรงเรียนสาธิตระดับ
ประถมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย